

# PARKERDŐGAZDASÁG

## A PILISI ÁLLAMI PARKERDŐGAZDASÁG LAPJA

VIII. évfolyam, 2. szám

1993. június

### Ülésezett az IT

#### Bérrendezés

Május 19-én kibővített ülést tartott az igazgatótanács, amelyen részt vettek az erdészetek, üzemek vezetői is. Az IT megtárgyalta és jóváhagyta a tavalyi mérleget és eredménykimutatást, valamint döntött az idei bérrendezési, bérfelvezetési, prémizálási elvekről.

#### Tavalyi mérleg

A mérleg főbb adatai már korábban is ismertek voltak a vállalati közvélemény előtt. A fontosabb mutatószámokat megismételjük: cégünknel 1992-ben a termelési érték 1,553 milliárd, a nettó árbevétel 1,029 milliárd, ebből az export 191 millió forintot tett ki. Az adózás előtti eredményünk 4,5 millió forint volt.

#### Bérek, prémiumok

Amint sokak által ismert, az új Munka Törvénykönyve három lépcsős bérmegállapodási rendszert léptetett életbe. Az első szinten az Országos Érdekegyeztető Tanács február 12-i ülésén megállapodott arról, hogy idén a vállalkozási szférában az éves bruttó átlagkereset emelkedésénél 18%-os mértéket tekint irányadónak, tekintettel arra, hogy a kormányzat 14-17%-os fogyasztói árszínvonal-növekedést prognosztizált. Ennek alapján azt ajánlotta az ágazatok, szakmák és a vállalkozások szintjén tárgyalóknak, hogy kedvezőtlen gazdálkodási feltételek esetén is törekedjenek legalább 10-13%-os átlagkereset-növekedést előirányozni, ugyanakkor a kedvező pénzügyi helyzetben lévő vállalkozásoknál se növeljék az éves átlagkeresetet 25%-ot meghaladó mértékben.

Cégünk igazgatótanácsa - az OÉT ajánlásait figyelembe véve - azt a célt (Folytatás a 2. oldalon.)

### Egyensúlyban maradni

A tervtárgyalások lezárulása után kialakultak az idei előirányzatok végleges mutatószámai. Eszerint 1 milliárd 441 millió forintos termelési érték mellett 1 milliárd 56 millió forint nettó árbevételre tervezünk. Ennek megoszlása: 870 millió forintot belföldön kell realizálni, s mintegy 186 millió forint az export bevétele (ez utóbbi kétharmad részben vadásztatásból, kisebb részben papírfa-kivitelből, illetve fafeldolgozásból származik). A költségek 1 milliárd 466 millió szinten várhatók, így az üzemi eredmény mínusz 25 millió forintra tervezhető. Az úgynevezett „rendkívüli eredmény” (privatizációs értékesítés stb.), illetve a pénzügyi műveletek egyenlege ezt várhatóan kiegyenlíti, s így + 3 millió forint az 1993-ra tervezett eredmény.

Az egyes erdészeteknél, tervcímzett egységeknél lefolytatott tárgyalások során Dobó István igazgató hangsúlyozta: pontos, korrekt tervre van szükség, amely a külső partnerek (minisztériumok, önkormányzatok) számára is bizonyítja: törekvéseink költségminimalizált, ugyanakkor a lehetségesen maximális eredményességű gazdálkodás kialakítását célozzák. A váratlan piaci és más változások negatív hatásainak csökkentésére célszerű bizonyos tartalékokat képezni, de úgy, hogy ezek pontosan ismertek legyenek. A legfontosabb szakmai feladatokat mindenképpen teljesíteni kell, azonban át kell gondolni valamennyi ágazat tevékenységét: hogyan ésszerűsíthetők az egyes folyamatok, melyek az elhagyható feladatok. Cégünk - az ország más erdőgazdaságaihoz hasonlóan - nincs könnyű helyzetben. A 100 milliós igénnyel szemben csak 42 millió forint közjóléti

forrással rendelkezünk, a hiányzó összeget az „Erdők a közjóért” Alapítvány keretében igyekszünk előteremteni. További gond, hogy az erdőművelés, a fahasználat és a vadászat eredményessége nem kielégítő, pontosabban negatív előjelű.

Szükséges pótlólagos erőforrások felkutatása, bevonása. A legfontosabb cél a gazdálkodás egyensúlyának fenntartása igényes, magas színvonalú szakmai munka mellett, mert csak így őrizhetjük meg az évek során kivívott pozícióinkat.

Az egyes egységeknél a jóváhagyott eredménytervek a következők:

- Bajnai Erdészet: 3,156 millió forint,
- Budakeszi Erdészet (volt Telki Erdészet): -13,590 millió forint,
- Budapesti Erdészet: 580 ezer forint,
- Gödöllői Erdészet: -15,23 millió forint,
- Pilismaróti Erdészet: 4,127 millió forint,
- Pilisszentkeresztzi Erdészet: -2,543 millió forint,
- Ráckevei Erdészet: 6,915 millió forint,
- Szentendrei Erdészet: -5,282 millió forint,
- Visegrádi Erdészet: 6,050 millió forint,
- Valkői Erdészet: 730 ezer forint,
- Fafeldolgozó Erdészet: 36,792 millió forint,
- Műszaki Erdészet: -2,3 millió forint,
- Incsői Üzem: 577 ezer forint.
- Központ költségterve: -72,66 millió forint.

Az eredménytervek - az alkalmazotti bérrendezés után - kis mértékben változtak.

(Folytatás az 1. oldalról.)

tűzte ki, hogy - a vállalat teherbíró képességének függvényében - a jövedelemnövekedés üteme közelítse meg az infláció mértékét.

Az IT döntése alapján - amely azóta a 84/1993. sz. igazgatói utasításban is megjelent - a *szellemi dolgozóknál 1993. május 1-jétől minimálbérhez kötött bérrendezést és a bérrendezés utáni alapbérrre vetített 30%-os alapbérfejlesztést kell végrehajtani.*

A bérrendezés alapja a munkakör szerinti *minimálbér*, amely a következő:

Erdészetek	
erdészetvezető	48.000,-Ft/hó
műszaki vezető	34.000,-Ft/hó
termelésirányító	23.000,-Ft/hó
beo. erdész	18.000,-Ft/hó
vezetőkönyvelő	30.000,-Ft/hó
előadó, ügyintéző	23.000,-Ft/hó
admin., egyéb	19.000,-Ft/hó

Központ	
kiem. ágazatvez.	48.000,-Ft/hó
ág.vez., vez.-főea.	34.000,-Ft/hó
előadó, ügyint.	23.000,-Ft/hó
ügyvit. alk.	19.000,-Ft/hó

A minimálbér alatt lévők besorolását a bérfejlesztést megelőzően kötelezően fel kell emelni.

A *bérfejlesztést* a bérrendezést követően, de azzal egyidőben kell végrehajtani. A kereten belül a személy szerinti bérfejlesztés nagysága *erdészetvezetői hatáskör*, az erdészetvezető bérfejlesztése pedig központilag kerül meghatározásra.

A vállalatvezetés nem tartja célszerűnek a túlzott mértékű differenciálást. A munkavégzés mennyiségének és minőségének hiányosságait inkább személyzeti lépésekkel célszerű megszüntetni.

A bérrendezési, bérfejlesztési javaslatot a személyzeti vezetőnek kell megküldeni. Számfejtésre csak a javaslat jóváhagyása után kerülhet sor. A bérrendezésről, bérfejlesztésről az érintett dolgozót értesíteni kell. Az alapbéren felüli pótlékok számfejtésére csak a személyzeti vezetővel történt egyeztetés alapján kerülhet sor.

Szellemi dolgozóknál *évközi prémium* csak rendkívüli teljesítmény esetén fizethető ki, a központba történő felterjesztés és jóváhagyás alapján. Az *évvégi prémium* a vállalat eredményétől függően kerül kifizetésre azon munkakörökben dolgozóknál, akiknek tevékenysége az eredményre közvetlen hatást gyakorol, a későbbiekben kialakítandó érdekeltségi rendszernek megfelelően.

Azok, akik - munkakörük szerint - tevékenységükkel közvetetten gyakorolnak hatást a vállalati eredményre, *13. havi fizetésben* részesülnek az eredménytől függően, a Kollektív Szerződés szerint.

A *fizikai dolgozóknál* a teljesítmény szerinti folyamatos ösztönzést és az 1993. évi bérfejlesztést az erdészeti tervekben meghatározott bérkereten belül kell megvalósítani, erdészetvezetői hatáskörben. E körben a 13. havi fizetést szintén a Kollektív Szerződés szabályozza.

A *béren kívüli juttatások* (természetbeni, egyenruha, étkezés stb.) mértéke nem változott.

## „Erdők a közjóért” Alapítvány

Április 21-én a bíróság bejegyezte az „Erdők a közjóért” Alapítványt, amelyet Parkerdőgazdaságunk hozott létre.

Az alapítvány célja elsősorban az, hogy a pilisi, budai, gödöllői térségben, illetve az ócsai tájvédelmi körzet területén lévő erdő- és nem erdőterületek, különleges rendeltetésű erdők és élőhelyek védelmét elősegítse, támogatást adjon szakszerű fenntartásuk biztosításához, a védett természeti értékek korszerű bemutatásához. Ezzel összefüggésben az alapítvány céljai között szerepel az oktatás, a kutatás, a kísérleti fejlesztés, a múzeumi szolgáltatás és a szabadidősport támogatása is.

Parkerdőgazdaságunk, mint egyelőre egyszemélyes alapító reméli, hogy az alapítványhoz csatlakoznak az érintett térségekben működő, zöldterületeik, természeti értékeik iránt felelősséget érző önkormányzatok, továbbá természet- és környezetvédő szervezetek és magán-személyek támogatására is számít.

A Kuratórium ezúton is kéri az erdészetvezetőket, hogy a területükön lévő önkormányzatokkal, más érintett intézményekkel ismertessék meg az alapítvány céljait, segítsék elő csatlakozásukat.

Részletes információt ad a vállalat központjában: *Baranyi Katalin* közjóléti ágazatvezető.

## Megalakult az Erdészeti Hivatal

Az I. Országos Erdészeti Konferencia javaslatával egyetértve, a földművelésügyi miniszter május 21-én körlevélben tájékoztatta az erdőgazdaságok vezetőit, hogy döntés született az Erdészeti Hivatal létrehozásáról. Ezzel egyidejűleg az FM erdészeti és faipari főosztálya megszűnik.

Az Erdészeti Hivatal elnökévé *Dauner Márton* nevezték ki, aki eddig a főosztály vezetőjeként tevékenykedett. Az új intézmény jog- és hatásköréről, szervezetéről, feladatairól következő számunkban részletes ismertetést közlünk.

### PARKERDŐGAZDASÁG

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság dolgozóinak lapja.

Felelős kiadó: a PP igazgatója.

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság.

Elnöke: Márkosi Lajos.

Felelős szerkesztő: dr. Sébor József.

Nyomdai munkák:

szedés-tördelés: Sébor és Tsa. Bt;

nyomás, kötészet: a Pilisi Állami

Parkerdőgazdaság

Budapesti Erdészetének nyomdája.

Felelős vezető: Hegyi Ferenc.

### VÁR A VISEGRÁDI FÜVÉSZKERT

Visegrád történelmi nevezetességei mellett érdemes megismerkedni az erdőt alkotó fajok sokszínűségét bemutató fűvészkerttel is. Többszáz faj ismerhető meg, lebilincselően szép környezetben. Kiépített erdei utakon szakvezető kalauzolja a látogatókat kedden, csütörtökön és szombaton, 9, 11 és 13 órakor.

A csoportos látogatásokat a Visegrádi Erdészetnél, a PP-központ telefonszámán kérjük bejelenteni.

## Vállalkozzunk! ➔ A cég dolgozói előnyben részesülnek

# Privatizációs pályázatok

*Parkerdőgazdaságunk nyilvános pályázatot hirdetett nyolc tárgykörben, különböző egységek, ingatlanok megvételére.*

### ❶ Gödöllő-Máriabesnyő-Incsői faüzem.

Területe: 64.740 m<sup>2</sup>, felvágó kapacitása 8.000 m<sup>3</sup>/év/1 műszak. Jelenleg fűrészárut, bútortárolt, parkettát gyárt. Irányára: 75 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Tóth József, 2100 Incsőpuszta, telefon: 28/314-411.

### ❷ Gödöllő-Incsői javítóműhely.

Területe 18.283 m<sup>2</sup>, műhelyépületekből, raktárakból áll. Jelenlegi tevékenysége: mezőgazdasági gépjavítás, személygépkocsi javítás. Irányára: 15 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Németh Gábor, 2100 Gödöllő, Dózsa Gy. u. 58. Telefon: 28/330-522.

### ❸ Bajnai fűrészüzem.

Területe 15.607 m<sup>2</sup>, felvágó kapacitása 3000 m<sup>3</sup>/év/1 műszak. Jelenlegi tevékenysége: fűrészáru-termelés. Irányára: 16 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Zádor Oszkár, 2525 Bajna, Bem u. 7.

### ❹ Visegrád-bányatelepi ingatlan.

Az összterület 1415 m<sup>2</sup>, amelyen 150 m<sup>2</sup>-es összkomfortos faház és 100 m<sup>2</sup>-es új raktárépület áll. Bármilyen ipari vagy kereskedelmi tevékenységre alkalmas. Visegrád frekventált helyén, a 11-es út mellett található. Irányára: 6 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Járasi Gábor, 2025 Visegrád, Mátyás kir. u. 4. Telefon: 26/328-133.

### ❺ Dobogókői sífelvonó és síbűfé.

Jellemzői: üzemképes sífelvonó, 1 db. 80 m<sup>2</sup>-es, Makovecz Imre tervezte faház, amely jelenleg büféként üzemel, valamint 1 db. 50 m<sup>2</sup>-es faház, jelenleg melegedőként használatos. Irányára: 1,8 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Mizik András, 2028 Pilismarót, Rákóczi u. 17. Telefon: 33/371-169.

### ❻ Balatonudvari földingatlan.

Területe: 7021 m<sup>2</sup> rét, kert, legelő, amelyen 1 db. 240 m<sup>2</sup>-es romos épület áll. A volt Kilián-telepi KISZ-tábor mellett található. Irányára: 9 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Halász Tibor, 8230 Balatonfüred, Mészöly G. u. 7. Telefon: 86/343-025.

### ❼ Budapest-XVIII. kerületi földingatlan.

Területe 2.317 m<sup>2</sup>, beépíthető. Irányára: 8 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: dr. Solymos Rezső, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 1/176-3532.

### ❸ Telki, Fő u. 31. sz. alatti ingatlan.

Területe 5.280 m<sup>2</sup>, a lakás 120 m<sup>2</sup>-es, a melléképületek 60 m<sup>2</sup>-esek, rossz állapotúak. Irányára: 5 millió forint. Helyszíni tájékoztatást ad: Keszler József, Telki, Budakeszi Erdészet, Budajenői út. Telefon: 1/176-6133.

A pályázatot személyesen vagy meghatalmazott útján, zárt, cégjelzés nélküli borítékban, „PÁLYÁZAT” megjelöléssel lehet benyújtani a PP igazgatói titkárságán.

*Benyújtási határidő:* a pályázat megjelenésétől számított 3 hét.

A megvételre felkínált egységek a helyszínen, egyeztetett időpontban, munkaidőben megtekinthetők.

Az értékesítendő ingatlanokról részletes információt a vállalat központjában *Molnár István* ad.

Telefon: 26/328-133.

*A pályázatnak tartalmaznia kell:*

- a pályázó megnevezését, székhelyét,
- a megvásárolni kívánt ingatlan pontos megnevezését,
- a felajánlott bruttó vételárat, a fizetési feltételeket és a fizetési garanciákat,
- a biztosíték letétbe helyezéséről szóló igazolást.

A pályázók *ajánlati kööttsége* a benyújtási határidőtől számított 45 napig terjed. A vállalat a tenderbontás után szóbeli vagy írásbeli kiegészítést kérhet.

A pályázónak az irányár 5%-át a pályázati határidő lejárta előtt *letétbe* kell helyeznie a vállalat visegrádi központi pénztárában. A biztosítékot a pályázók az elbírálás után visszakapják, kivéve a bíráló bizottság által nyertesnek nyilvánított pályázót. Ha a nyertes pályázó a vételi szándékától eláll, akkor a letétbe helyezett összeg a vonatkozó PTK szabályok szerint bánatpénznek minősül. Egyébként a letét összege beszámításba kerül a vételárba.

A vállalat vételárként kárpótlási jegyet vagy E-hitelt nem fogad el. *Azonos ajánlatok esetén a vállalat dolgozója, illetve az ingatlan jelenlegi bérlője előnyben részesül.*

A pályázatok felbontása ügyvéd jelenlétében történik. A pályázatokat a bíráló bizottság a benyújtási határidőt követő 15 napon belül értékeli, az eredményről a pályázókat értesíti.

A vállalat fenntartja magának a jogot arra, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa.

Az adásvételi szerződés az ÁV. Rt. jóváhagyásával válik hatályossá.

## Parkszemlék után

Idén az erdészetek az optimális szükségletek szerint tervezték meg a parkfenntartási munkák költségeit. Így a K-3 parkfenntartási költségvetés 93 millió forint végösszeggel került benyújtásra az erdőfelügyelőséghez. A jóváhagyott keret ezzel szemben mindössze 42 millió forint erre az évre.

A szűkös lehetőségekhez mérten kell a munkákat rangsorolnunk, úgy, hogy a színvonal - a keret túllépése nélkül is - fenntartható legyen.

A parkszemlék során felmért létesítményeket a következő szempontok alapján csoportosítottuk:

- a létesítmény globális képe (tisztaság, javítások stb.),
- a környező erdő képe,
- az adminisztrációs fegyelem.

A parkszemlékkel egyidőben az elvégzett munkák adminisztrálását is ellenőriztük az erdészeteknél, így a munkanaplókat, a szerződéseket, a szállítási bizonylatokat és más dokumentumokat.

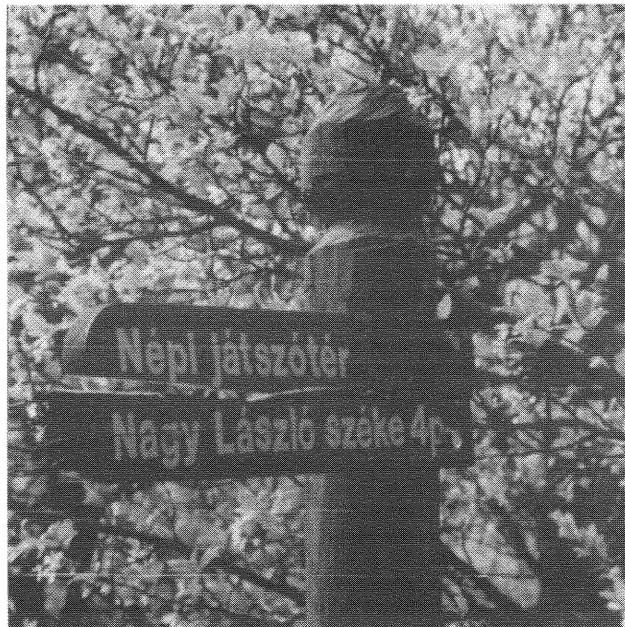
Az első szempont alapján a szentendrei, a pilisszentkereszti, a budapesti és a bajnai erdészet tudta a legszínvonalasabb parkerdei létesítményeket bemutatni. A Visegrádi Erdészet sok mindent rendbe hozott, de több esetben nem ütötte meg azt a mércét, amely ettől az erdészettől elvárható, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy tavaly a keretet is túllépték. Sokkal többet kell felmutatnia a ráckevei és a pilismaróti erdészetnek. Itt az látható, hogy egy-egy kiemelkedő eseményre jól felkészülnek, de a mindennapi rend igénye, a folyamatos törődés hiányzik. A legnagyobb gond az, hogy a rend fenntartása gyakran csak tessék-lássék zajlik. A pihenőhely karbantartását esetleg mégiscsak gereblyével is kell végezni...

A pihenőhelyek környékén lévő erdők egészségi állapotának felmérése és az ennek megfelelő erdőnevelési munkák besorolása sok helyütt kívánnivalókat hagy maga után. Egészségügyi munkákra mindig volt lehetőség, de azokat be is kell tervezni. Különösen a budapesti térség veszélyeztetett, s nem mindig történt meg a besorolás az érintett erdőrészeknél.

Az adminisztrációt tekintve, az egyik legfontosabb teendő az, hogy a parkfenntartási kerethez tartozó és a más forrásokból érkező, ilyen célú összegek különválasztása korrekt legyen. Erre ma nem látok megnyugtató gyakorlatot. Több esetben azt a felvilágosítást kaptam, hogy az adott munkálatot az önkormányzat finanszírozta, de ez a munkanaplókban nem jelent meg világosan.

Ugyancsak gondot jelent, hogy egyes szerződéseket meglehetősen nagyvonalúan kötnek meg a vállalkozókkal. A munkát, a területet, az egységárat pontosan meg kell nevezni, nehogy később félreértések alakuljanak ki. Ezeket a szerződéseket szükséges felülvizsgálni és korrigálni.

A parkszemlék ideje egyben a nagyobb rendezvények időszaka is. Sajnos, még ma sem érzi minden erdészet a kötelességének, hogy a területvezető erdész megjelenjen a rendezvényen, megismerkedjen a rendezőkkel, netán számon kérje



### Táblarendszerünk is felújításra szorul.

az engedélyben foglaltak betartását. Mindenkinek tudnia kell, hogy a ránk bízott erdőkért mi felelünk, s ha a kívülállók nem érzik a gazda jelenlétét, azt hihetik, hogy szabad a rongálás, a rablás. Ezt nem engedhetjük meg.

Záró gondolatként: annak örülnék a legjobban, ha minden erdész úgy érezné kötelességének a parklétesítmények rendben tartását, mint ahogyan bajnai erdész kollégánk a bajóti erdész-emlékművel - szíve szerint, kiválóan végezve munkáját - törődik.

**Baranyi Katalin**

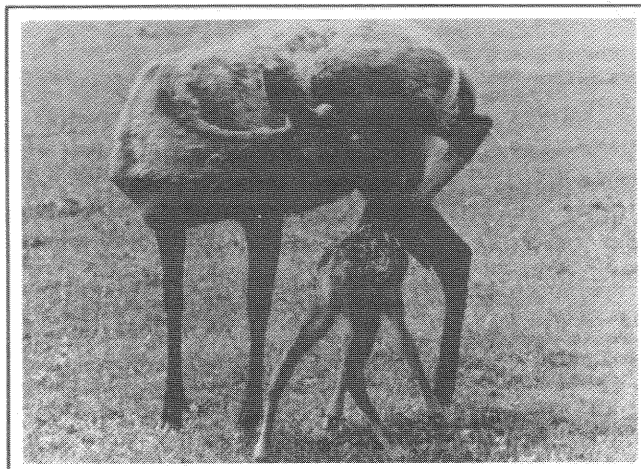
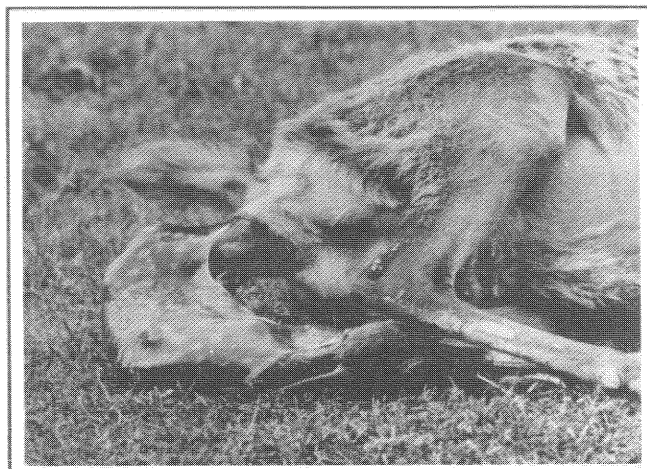
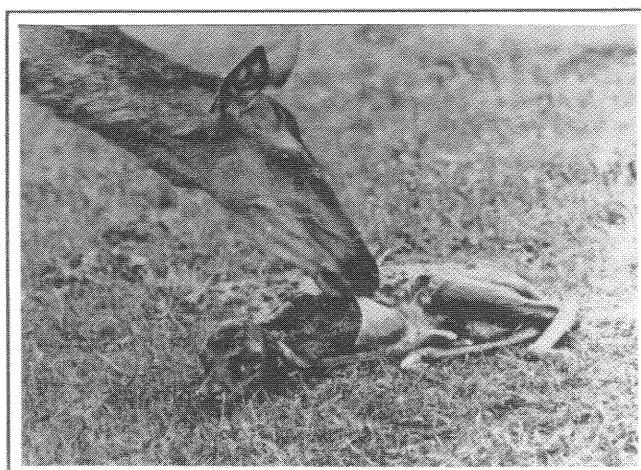
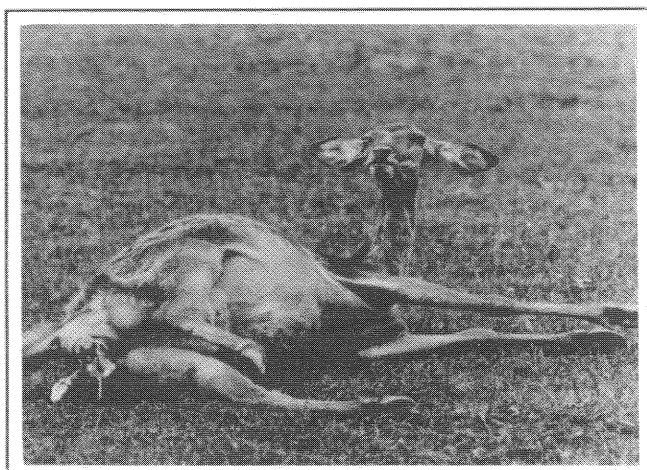
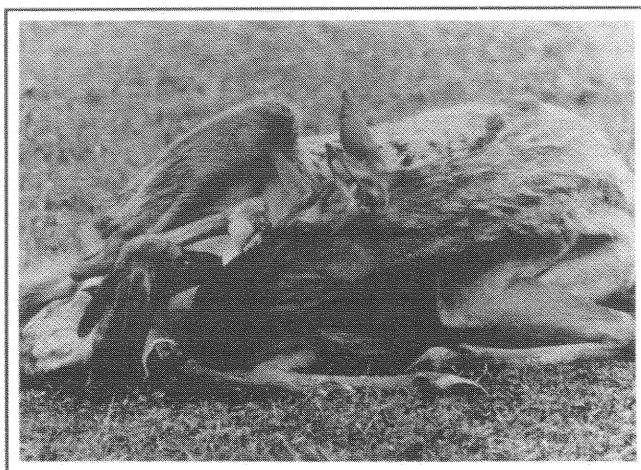
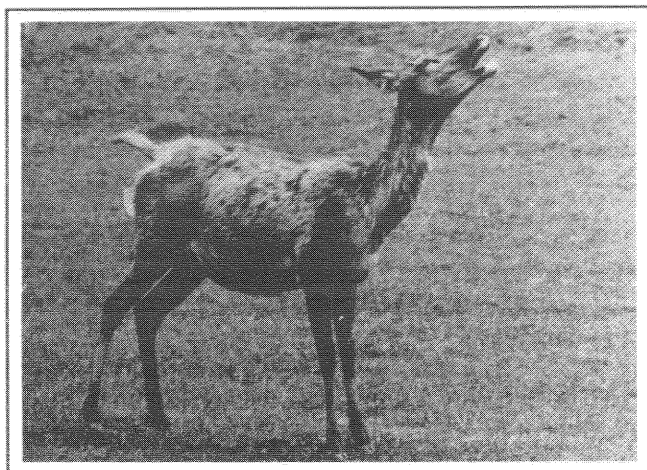
### Erdőművelési szakosztály-ülés

Az OEE Erdőművelési Szakosztálya június 3-án és 4-én a Budapesti Erdészetnél tartotta soros ülését. A rendezvényre hivatalos volt dr. Tarján Lászlóné, a KTM államtitkára, Dauner Márton, az Erdészeti Hivatal elnöke, Szabados János, az ÁV. Rt. portfolio menedzsere, dr. Csák Emőke, a Fővárosi Önkormányzat környezetvédelmi bizottságának alelnöke, Osvay András, Pest megye Önkormányzata környezetvédelmi bizottságának elnöke és Kocsis János, a FŐKERT igazgatója. A résztvevők terepi bemutatókon és szakmai fórumokon vitatták meg az aktuális problémákat, kiemelve, hogy a társadalmi infrastrukturális igények és az erdészeti üzemi szempontok ütközései elsősorban a természetközeli gazdálkodás harmóniájában oldhatók fel. Hangsúlyozták: az önkormányzatoknak és az állami szervezeteknek is nagyobb erőfeszítéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a lakosság jobban megértse az erdőgazdálkodás lehetőségeit, gondjait.

## Szarvasborjú születik...

Lapunkat gyakran éri (jogos) kritika, hogy nagyon kevés fotót közlünk. Ennek elsősorban nyomdatechnikai okai vannak: ez a papírmínőség kevésbé alkalmas igazán jó színvonalú fényképek megjelentetésére, különösen, ha növényfotókról,

az erdőt bemutató képekről van szó. Most azonban egy olyan sorozattal találkoztunk - Polster Gabriella igen értékes és érdekes felvételeivel -, amelyet, úgy éreztük, meg kell osztanunk olvasóinkkal.



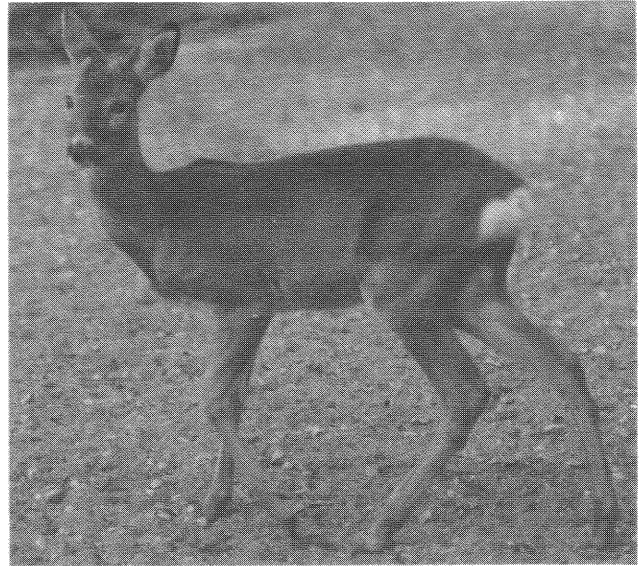
## Rövidebb őszezon

Nemrégiben jelent meg a 8/1993. (január 30.) FM számú rendelet, amely jelentősen korlátozza mind a golyóérett őzbak, mind a suta és a gida vadászati időszakát. Golyóérett bakot korábban május 1-jétől szeptember 30-ig lehetett lőni, most ez az időszak két hónapra, augusztusra és szeptemberre szűkült. A suta és a gida szezonja eddig október 1-jétől február 28-ig tartott, most a november és a december kiesett ebből az időszakból.

A jogszabály célja a jó bakok védelme. A golyóérett bak, mint minőségi kategória, általában az olyan őzbakokra vonatkozik, amelyek 400 gr. fölötti agancsot raknak fel. Ezek génállományának védelmében, hosszabb tenyészési időszakának érdekében szűkítették a kilövési időszakot. Ugyanez az indoka a sutára és a gidára vonatkozó korlátozásnak is, mert - miután a bak elveti az agancsot - az év utolsó hónapjaiban igen könnyű összetéveszteni a hím és a nőstény vadat. Tény, hogy sok bak valóban akaratlan áldozatul esik ilyenkor.

Mindezek mellett több szakember vitatja a rendelet helyességét. Érveik között szerepel, hogy a jó bakok kifejlődése nem csupán genetikai kérdés, hanem nagy mértékben az élőhely, a táplálkozás függvénye is; gyakran előfordul, hogy egy-egy satnyának ítélt - s így nyugodtan kilőhető - bak hirtelen erőteljes fejlődésnek indul. Jobb lenne, ha valóban működne a korábbi - ma már csak papíron létező - „mínuszpontos” rendszer, amikor a túl korán kilőtt bak után - a hiba súlyosságától függően - meghatározott összeget kellett befizetni a vadgazdálkodási alapba. A rendelet ellen szól az is, hogy bizonyára akadnak majd, akik kijátsszák; a májusban lövett bakot csak augusztusban adják trófeabírálatra. Az augusztusi-szeptemberi időszak jó szezon az üzekedés miatt, de rosszabb abból a szempontból, hogy erősebb a terep takarása, mint májusban.

Minket a golyóérett bakra vonatkozó korlátozás kevésbé zavar, mert sajnos elég kevés ilyen vad van a területünkön. Hús darabra kértünk, s kaptunk is felmentést. Országosan azonban több erdő- és vadgazdáságnál gondot okoz a szezon lerövidülése; a külföldi vendégvadászok mérgeződnek, s átpártolnak a lengyel, szlovák és más cégekhez.



A sutára és a gidára vonatkozó korlátozás nálunk is problémát jelent. Idén 500-600 darabot kellene kilőni, s tekintve, hogy októberben még nagyon fedett a határ, sokkal nehezebb vadászni, mint november-decemberben, ami most tilalmas. Egyébként - jegyezte meg egy szakember - ezek a „mai bakok” gyakran már október közepén elvetik az agancsot. Amúgy pedig egy gidáról ki tudná megmondani, hogy milyen bak lesz belőle? Eseti engedélyt kértünk, de nem valószínű, hogy a teljes tervezett darabszámra megadják. A korlátozás a vadhúsból származó bevétel időbeli eltolódásával fog járni. Ha megkapjuk is az engedélyt, képtelenség egy hónap alatt 500-600 őzet kilőni, tehát ez inkább a jövő év elején fog megtörténni. Átlagosan 12 kilós vaddal számolva, 500 őz mintegy 6 tonna, másfél millió forint értékű vadhúst jelent; e bevétel jó része csak jövőre realizálódhat.

## Pilismaróti Erdészet

### Új típusú vadkárelhárító kerítés

A Pilismaróti Erdészet egy olyan vadkárelhárító kerítés kísérleti szakaszát készítette el, amelyet nálunk még nem alkalmaztak. Az ötlet egy tavalyi szakmai tapasztalatcserén merült fel, s az erdészet szakemberei a bakonyi Rédén meg is tekintették a „referenciakerítést”.

Az újszerű védekezési eszközről *Misik Lajost*, az erdészet műszaki vezetőjét kérdeztük.

- Alig több, mint egy hét alatt, Pilismarót-Dömös között, az erdő és a mezőgazdasági terület határán készítettük el a 2,5 kilométeres kísérleti szakaszt - mondotta a műszaki vezető. - Magassága 1,6 méter. Minden földbe rögzített oszlopot két „függő” oszlop követ és ez az adott szakaszon bizonyos rugalmasságot biztosít. Az oszlopok között hat erősen feszített acélhuzal húzódik. Ezek közül kettőben a háztartási áramhálózatból származó, de adapterrel csökkentett elektromos fe-

szültség van. Az emberre nem veszélyes, de a vadat remélhetően visszariasztja a további áttörési kísérletől a váratlan áramütés. A közeli erdészahzból vezettük ki a kerítéshez az elektromos áramot, s ugyanitt helyeztük el a feszültségcsökkentő adaptert is.

A kerítés folyaméterenként mintegy 250,-Ft-ba kerül. Ez körülbelül feleannyi költség, mint a hagyományos kerítés építése. A vadkár megelőzésének ez a formája a Rédén látottak alapján eredményesnek bizonyult. A műszaki kivitelezésért a vállalkozó hosszú időre garanciát adott. De - természetesen - ez a kerítés is, akárcsak a hagyományos, folyamatos figyelmet, ellenőrzést igényel. Reméljük, nálunk is beválik, de erről csak a mezőgazdasági idény végén tudunk majd igazán képet nyerni.

M. L.

## Budapesti Erdészet

## Feketefenyő-pusztulás

A Budapesti Erdészet területén a faállomány 13%-át feketefenyvesek adják. E fenyvesekben az utóbbi nyolc évben egy kárláncolat kialakulása figyelhető meg, amely abiotikus károsítással kezdődött, majd a biotikus károkozók tovább fokozták a pusztulást. A kedvezőtlen, száraz renzina talajokon álló állományok szenvednek a legtöbbit.

1987 júliusában nagy mértékű pusztulást tapasztaltunk a Hármashatárhegy, valamint Úröm és Pilisborosjenő térségében. Jeleztük a soproni egyetem erdővédelmi tanszékének, hogy olyan károsítást észleltünk, amely eddig hazánkban valószínűleg ismeretlen volt. Mintegy 150 hektáron megjelent a *Diplodia pinea*, a feketefenyő hajtáspusztulását okozó gomba.

A későbbi években a károsítás mértéke alig nőtt. Azonban a tavalyi csapadékszegény év kedvezett a kórokozó gomba terjedésének. A nyár végén, az ősz elején nagy száraz foltok kialakulása kezdődött el, amelyek idén márciusra elnyerték végleges formájukat.

Idén tavasszal - a teljesség igénye nélkül - felmérést készítettünk (területek, községhatárok szerint) a nagyobb tömböket alkotó feketefenyvesekről. A felmérés eredményét a mellékelt táblázatban foglaljuk össze.

Összesen 826,1 hektárt mértünk fel. A táblázatból látható, hogy egyes területek fenyvesei különösen erősen károsodtak, például a budapesti II. kerületben és Budaörsön.

Sajnos, az is megállapítható, hogy az előregedett állományok részaránya egyes területeken megnőtt és itt a károsítás mértéke is nagyobb. Feltehetően pénzügyi okokból tolódtott el az állományok letermelése napjainkig. Ezekre a munkákra többlet költségtérítést az Alap nem tudott biztosítani.

Érintett terület	Hektár	Károsítás mértéke	Koroszt.: 30-50 év	Koroszt.: 50 év föl.
Bp. II. ker.	246,4	50-60%	30%	70%
Bp. III. ker.	270,0	30-40%	30%	70%
Budakeszi	65,3	40%	40%	60%
Budaörs	152,6	40-50%	20%	80%
Törökbálint	24,1	10-25%	90%	10%
Solymár	67,7	15-20%	50%	50%

A károsítással érintett területek - erdővédelmi okból - fahasználati tevékenységek végrehajtását igénylik, amelyeket a lehető leggyorsabban végre kell hajtani! Ellenkező esetben a kárláncolat tovább terjedhet és erősödhet!

A károsodás megszüntetése vagy legalább csökkentése érdekében kértük az erdőfelügyelőség támogatását.

Javaslataink között szerepel, hogy:

- az elvégzendő munkák ráfordításos formában kerüljenek elszámolásra,
- természetes ökoszisztéma lévén a KTM finanszírozását is igényeljük,
- kérjük az erdőfenntartási járulék eltörlését ezekre a termelésekre.

Félő, hogy ha nem kapunk támogatást, a munkálatokat nem tudjuk azonnal elvégezni, s így a kár tovább növekedik. A jelenlegi helyzetben várható a szűfélék gyors elszaporodása, amivel veszélybe kerülnek a még élő faegyedek. Az Ips sexdentatus és a Myelophilus piniperda a legveszélyesebb a szűk között, ezek a vastagkergű résztől kezdve a fiatal hajtásokig károsíthatnak.

Kiss Balázs

## Jelölőverseny - több versenyszámmal

A Bajnai Erdészet területén rendezték meg az idei jelölőversenyt, amely - a hagyományos feladatok mellett - most új versenyszámokkal is bővült. Az erdőművelési-erdőnevelési kijelölések mellett az idén fatömegbecslést is végeztek a résztvevők, valamint értékelniük kellett a termőhely és a faállomány kapcsolatát is. Szintén újdonság volt, hogy a verseny történetében először számítógéppel értékelték ki az eredményeket.

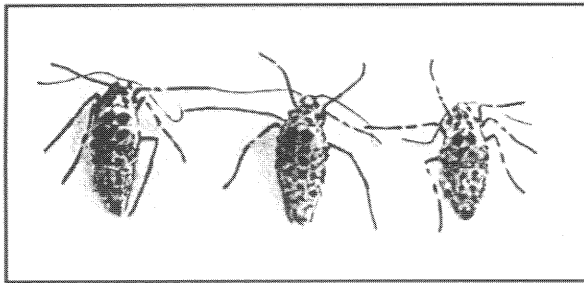
Az egyéni versenyben az első hat helyezett hat különböző erdészettől került ki. A helyezettek: I. Jávör György (Szentendrei Erdészet), II. Dankó Miklós (Budakeszi Erdészet), III. Cseh János (Pilismaróti Erdészet), IV. Görgös Tibor (Budapesti Erdészet), V. Czita Gábor (Ráckevei Erdészet),

VI. Szmétana Mihály (Pilisszentkeresztzi Erdészet).

A csapatversenyben a Budapesti Erdészet végzett az élen. A csapat tagjai: Görgös Tibor, Huszár György és Pusich László voltak, a felkészítő műszaki vezetői teendőket Dobos Sándor látta el. A második helyezett a Pilisszentkeresztzi Erdészet csapata lett: Bakó Zsigmond, Pápai István és Szmétana Mihály. A harmadik helyen a Gödöllői Erdészet együttese végzett, amelyet Horváth László, Kiss László és Valentin János alkotott.

A vállalatvezetés ezúton is köszöni a Bajnai Erdészet munkatársainak a színvonalas lebonyolítást. A verseny résztvevői a bajói erdész- emlékhelyen megemlékeztek az elhunyt kollégákról.

## Araszoló invázió



A Nagy téli araszoló nőstényei szárnyatlanok. A hímek szárnya barnászvörös vagy rajzolat nélküli szürkésbarna.

A tavaszi vegetáció beindulásával a petékből kikelő hernyók gyorsan fejlődnek. Megjelenésükkel minden évben számolhatunk. Egyes években alig, máskor jelentős mértékben veszélyeztetik érdeinket.

Az idei év - a jelek szerint - a kritikus időszakok közé tartozik. Az araszolólepkék hernyói egyes területeinken tömegesen jelentek meg és minden útjukba kerülő levelet megrágtak, megrágnak. Fő táplálékuk a tölgyek és a gyertyán. Nem tartoznak a karantén (tömegesen, mindent pusztító) károsítók közé, de ha több egyed gradációja (robbanásszerű elszaporodása) egybeesik, tarrágásra is képesek.

Az idei hernyószaporulatot az időjárás nem tizedelte meg, fejlődésében érzékeny változást nem hozott. Az erősebb lehűlések, esős időszakok meghosszabbíthatják volna az életciklusukat, elősegíthették volna paraziták megjelenését, így ma jóval kevesebb kártevő lenne.

Hernyófogyasztó madaraink életét és költését is kedvezőtlenül érintette a hirtelen, gyors tavaszi kifakadás. A madarak még a fészekrakás kezdetén, egyes fajok pedig éppen hazatérően voltak, amikor a hernyók először vedlettek. A kikelő madárfiókákat már erős, vastag hernyókkal találkozhattak, amely nekik túl „nagy falat”, s ezeket a hernyókat csak a kifejlett madarak tudták elfogyasztani. Az egy-másfél hetes időbeli eltolódás jelentősen elősegítette a hernyógradációt.

Nagyon sok hernyó bábozódott be, amely a későbbiekben lepkegradáció kialakulásához vezethet. Statisztikai adatok is utalnak a várható veszélyre. Az araszolóhernyók az 1962-64, 1970-72, 1980-82 közötti időszakokban mutattak kimagasló szaporulatot és kártételt. A legnehezebb periódus az 1970-72-es volt, amikor négy araszoló gradációja esett egybe.

Szakmánk - sajnos - gyakran csak az utólagos károsítások felmérésével és rögzítésével foglalkozik, a megelőzés érdekében szinte semmit sem tesz, a megfékezésre pedig gyakran kéméletlen módszereket használ. Fontos lenne a gradációk nyomon követése. Ez fénycsapdák működtetésével megoldható, s így idejekorán tudnánk védekezni is.

Tömegszaporodás esetén elkerülhetetlen kemikáliák felhasználása. Ezek közül két kéméletesebb szer felhasználását javaslom, amelyek a többi élőlény életét nem veszélyeztetik. Ezek: a RISECTICID WP biopreparátum és a DIMILIN 25 WP rovarölőszert. A szerek kijuttatásának legkedvezőbb időpontja a kikeléstől az L<sub>2</sub>-es stádiumig terjedő időszak, amely kb. 2 hét.

K. B.

## Hírek

A Telki Erdészet neve - április 1-jei hatállyal - Budakeszi Erdészet.

★

A Visegrádi Erdészet központja beköltözött a vállalati központba. A cím, a telefon és fax-számok eszerint változtak.

★

1991. és 1992. évi kiemelkedő fásítási, erdőművelési tevékenységéért az FM „Eredményes Fásításért” emlékérmeket adományozott Csepely Józsefnek, a Budapesti Erdészet kerületvezető erdészének, Iványos Lászlónak, a Ráckevei Erdészet vezetőjének, Németh Istvának, a Bajnai Erdészet műszaki vezetőjének és Zádor Oszkárnak, a Bajnai Erdészet vezetőjének. Gratulálunk kitüntetett kollégáinknak.

## In memoriam

† Elhunyt **Berkesi István** nyugalmazott kerületvezető erdész, 82 éves korában. Több, mint ötven éven át szolgált a magyar erdészetet Esztergomban.

† Elhunyt **Hintenberger László** erdésztechnikus, a Fafeldolgozó Erdészet művezetője, 47 éves korában. Magas szaktudású, jó kollégát veszítettünk személyében.

Elhunyt munkatársaink emlékét megőrizzük.

## Az üzemi tanácsi választások eredményei

Az üzemi tanácsi választásokon a jogosult dolgozók 65%-a vett részt. A 32 tagú tanácsba 23 olyan kolléga került be, akit a MEDOSZ vállalati szervezete jelölt, valamint 9 olyan kolléga, akit - a szakszervezettől függetlenül - a dolgozók csoportjai jelöltek. A MEDOSZ-on kívül más szakszervezet nem indított jelöltet. A szavazás eredménye azt mutatja, hogy az üzemi tanács tagjainak döntő többsége MEDOSZ-tag, így a MEDOSZ helyi szervezete önállóan jogosult a Munka Törvénykönyvében rögzített jogok gyakorlására, például a Kollektív Szerződés megkötésére is. László István, a MEDOSZ PP-szervezetének titkára a választást kommentálva elmondta, hogy az üzemi tanács munkájában messzemenően együtt kívánnak működni a független tanács tagokkal is. Az alábbiakban - az egyes egységneknl alfabetikus sorrendben - ismertetjük az üzemi tanács tagjainak névsorát, M = MEDOSZ, F = független megjelöléssel.

**Bajnai Erdészet:** Flórián Gyula (M), Kondár László (M), Németh István (M).

**Budakeszi Erdészet:** Földi András (M), Herenik István (M), Junek Mihály (M).

**Budapesti Erdészet:** Dobos Sándor (M), Hajer Csaba (F), Tamási Zoltán (M).

**Gödöllői Erdészet:** Ferenc Gábor (M), Nagy Ferenc (F), Valentín János (M).

**Incsői Fafeldolgozó Üzem:** Futás Lajos (M).

**Központ:** Erdős Péter (F), László István (M), Rappolder István (M).

**Lepencei Fafeldolgozó Erdészet:** András Enikő (F), id. Bokor Gyula (F), ifj. Bokor Gyula (F), Csonka János (F), Kecskés Endre (M), Legény T. András (M).

**Műszaki Erdészet:** Heck István (M).

**Ráckevei Erdészet:** Dévai Péter (M).

**Pilismaróti Erdészet:** Cseh János (M).

**Pilisszentkereszti Erdészet:** Plestyák Károly (M).

**Szentendrei Erdészet:** Liebhardt István (M).

**Valkói Erdészet:** Garai Ferenc (F), Homolya Károly (F), Szabó László (F).

**Visegrádi Erdészet:** Hoffmann Mártonné (M), Kun László (M), Vízkert András (M).